

ОГЛЯД ПРОДОВОЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Оновлення у червні

26 липня, 2022

ОГЛЯД ВИПУСКУ

Доступність продовольства в Україні продовжує погіршуватись. У червні спостерігалось значне зростання цін на овочі, через що Індекс доступності продуктів харчування значно знизився. Основною причиною такого зростання є сезонний фактор – у магазинах овочі минулорічного врожаю замінюються ранніми овочами нового врожаю. Вони відносно дорожчі, а російська окупація регіонів-виробників овочів, зробила це зростання ще більш помітним. Приблизно 19% усіх овочів у 2021 році було вироблено на нині окупованих територіях, причому для деяких овочів ця частка ще вища – 21% для огірків, 31% для перцю та 32% для помідорів.

	ІДП	Ціни
21.02	0%	0%
22.04	-37.9%	+5.8%
13.05	-37.0%	+4.4%
27.05	-38.5%	+7%
17.06	-40.5%	+10.6%
01.07	-47.6%	+25.7%

ІНДЕКС ДОСТУПНОСТІ ПРОДОВОЛЬСТВА

↓47.6% ЧЕРЕЗ СЕЗОННІ ФАКТОРИ

Індекс Доступності Продовольства (ІДП)¹ розраховується як відношення середньої заробітної плати до ціни кошика продуктів харчування (див. методологію на нашій інтернет-сторінці).

До вторгнення ІДП становив 12.4. Тобто людина з середньою заробітною платою могла кількість продуктів харчування еквівалентну запасу на 12.4 місяців. Станом на 16 червня, індекс знизився до 7.4, що на 40.5% менше за довоєнне значення, на 3.3% нижче ніж в кінці травня і на 4.3% нижче ніж у квітні. Наші розрахунки показують, що не дивлячись на невелике покращення на початку травня, в червні ІДП продовжив знижуватись. Станом на кінець червня, ІДП знизився до 6.5, що на 47.6% нижче за довоєнне значення, на 12% нижче ніж у першій половині червня, і на 14.9% нижче ніж у травні. Це означає, що людина із середнім доходом на кінець червня могла купити майже на 48% менше їжі порівняно з рівнем до вторгнення.

¹ INDDEx Project (2018), Data4Diets: Building Blocks for Diet-related Food Security Analysis. Tufts University, Boston, MA.
<https://inddex.nutrition.tufts.edu/data4diets>. Accessed on 2 May 2022.

Основна причина для зниження ІДП це збільшення в середній ціні «кошика продуктів харчування»². Станом на останній тиждень червня (27 червня – 1 липня), ціна кошика зросла на 17.5% порівняно з ціною 23-27 травня. Причиною такого значного росту цін є сезонні фактори. Ранні овочі нового врожаю, які є дорожчими за минулорічні, почали з'являтися у магазинах, що призвело до росту цін на цибулю, картоплю, моркву і буряк. Окрім того, ціни продовжують зростати через перебої у ланцюгах поставок, проблеми з логістикою та ріст цін на фактори виробництва. Для більш детального огляду цін див. секцію Внутрішні ціни цього звіту.

Херсонська область – єдина в якій ціна кошика продуктів харчування знизилась у червні (-1.7%). Втім, це може бути частково пояснене високою базою для порівняння. В перші місяці агресії РФ в цьому регіоні відбувся найбільший ріст цін. Так як у травні-червні ситуація стабілізувалась, ціни стали наблизятись до середніх по країні. Окрім того, Херсонська область є одним з найбільших виробників овочів в Україні, тому новий врожай в ній є менш дорожчим ніж в інших частинах країни. Найбільший ріст ціни кошика у червні спостерігався в Хмельницькій та Одеській областях: станом на останній тиждень червня (27 червня – 1 липня), в порівнянні з 23-27 травня, ціни зросли на 22.6% та 21% відповідно.

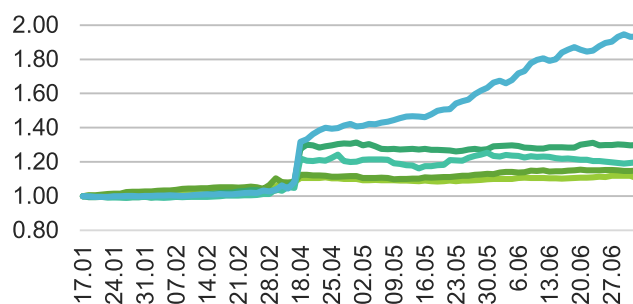
Відсутня інформація щодо ще двох окупованих армією РФ областей – Донецької та Луганської.

ВНУТРІШНІ ЦІНИ ↑ ОВОЧІ

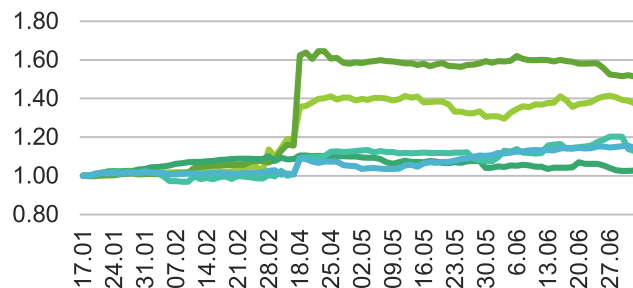
Станом на 13-17 червня, порівняно з 23-27 травня, найбільше зросли ціни на гречку (+16%), курячі яйця (+27%), капусту (+21%) та цибулю (+14%). В цей же період знизились ціни на яловичину (-3%), сметану і масло (-1%). Станом на 27 червня – 1 липня, порівняно з 13-17 червня, продовжили дорожчати курячі яйця (+25%) та подешевшало борошно (-2%), пшоно (-5%) і яловичина (-1%).

Окрім того, станом на 27 червня – 1 липня, порівняно з 23-27 травня, значно зросли ціни на цибулю (+26%), буряк (+51%), моркву (+29%) та картоплю (+190%). Основною причиною є сезонний фактор: ранні овочі, що почали з'являтися у продажу, традиційно більш дорогі за минулорічний врожай. Сезонний ріст цін був посилений окупацією Херсонської області, яка є одним з лідерів виробництва овочів в Україні. В середині червня в даних, які збирає Державна Служба Статистики України і які використовуються для цього аналізу, овочі врожаю минулого року були замінені на ранні овочі нового врожаю, що призвело різких змін індексів цін.

Індекси змін середньодобових цін (з базовою датою 17 січня) в Україні представлені на рисунках нижче.

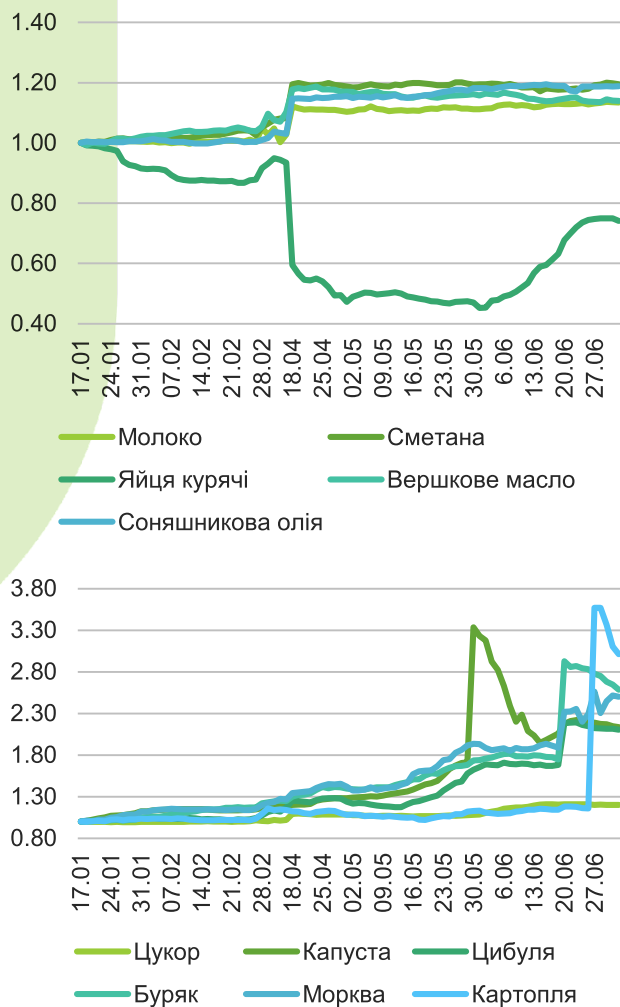
Пшеничний хліб Житній хліб
Макаронні вироби Борошно пшеничне
Крупа гречана

Крупа вівсяна Пшоно
Яловичина Свинина
Курятина

кошик. Як наслідок, наші результати можуть відрізнятися від оцінок зміни цін, що здійснює ДССУ.

² Сформований кошик продовольчих товарів відрізняється від споживчого кошику, який використовує Державна Служба Статистики України для вимірювання інфляції продуктів харчування. Кошик, складений для нашого аналізу, включає тільки 21 позицію базових продуктів харчування, а не весь споживчий

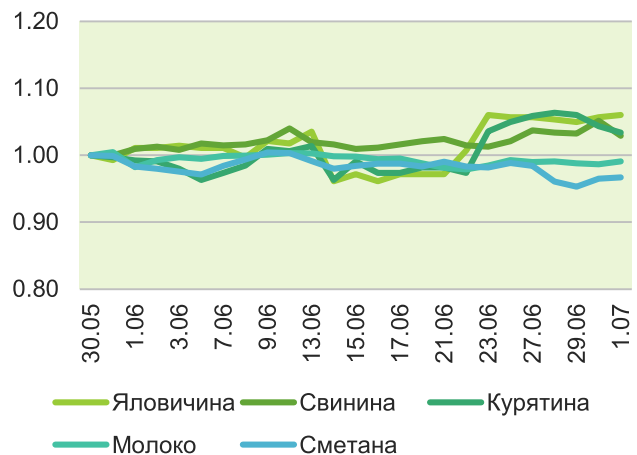
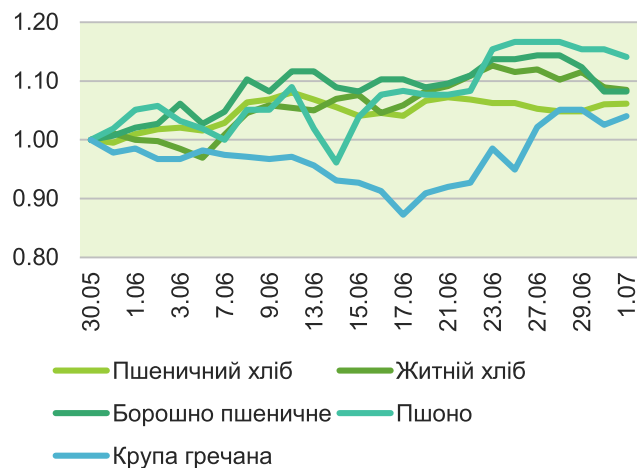
Примітка: Вертикальна вісь позначає індекс зміни середньодобових цін (з базовою датою 17 січня) в Україні
Джерело: власні розрахунки, засновані на даних Державної Служби Статистики України

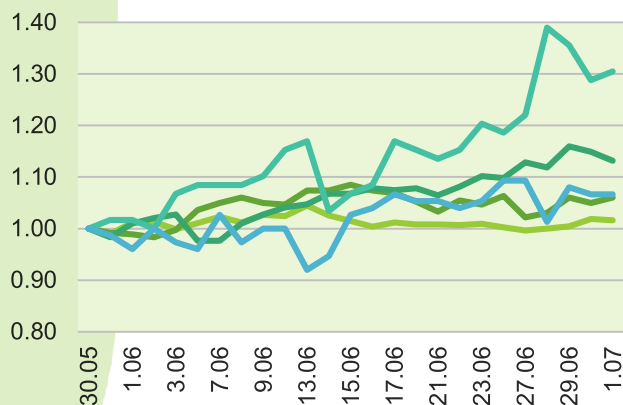
НАЯВНІСТЬ ПРОДОВОЛЬСТВА ↑ НЕВЕЛИКЕ ПОКРАЩЕННЯ НА РІВНІ КРАЇНИ

Станом на кінець червня, порівняно з 23-27 травня, середня кількість доступних товарів найбільш зросла у Чернігові (+8.4%), Дніпрі (+9.5%) та Рівному (+9.4%). Ситуація з наявністю продовольства у Бахмуті – місті в лічених кілометрах від лінії фронту, що була тяжкою в травні, протягом червня не покращилась. Станом на 21 червня, середня кількість доступних товарів у категорії знизилась на 16.1%, порівняно з 23-27 червня. Після 21 червня інформація про наявність

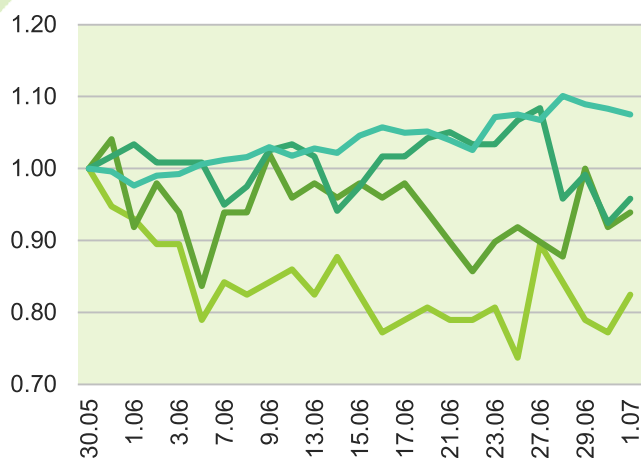
продовольства в Бахмуті недоступна. Причиною цьому є наближення лінії фронту безпосередньо до Бахмуту. Ще два міста, в яких спостерігається значне зменшення асортименту це Івано-Франківськ (-11.4%) і Полтава (-12.2%). В інших містах істотних змін у червні не відбулось.

Станом на 1 липня, порівняно з 29 травня, наявність капусти збільшилась на 30.5% в зв'язку з появою нового врожаю у магазинах. Крім того, збільшилась наявність пшона (+14.1%) та цукру (+13.2). З іншого боку, значно знизилась наявність буряку (-17.5%) у зв'язку з окупацією Херсонської області, яка є найбільшим виробником буряку в Україні. Наявність яловичини, яка була відносно низькою у травні, зросла на 6%. В інших категоріях продуктів значні зміни не спостерігались. На рисунках нижче зображено щодобову зміну середньої кількості одиниць продукції наявної в межах кожної групи товарів в Україні.

Вершкове масло Яйця курячі
Цукор Капуста
Цибуля

Буряк Морква
Картопля Соняшникова олія

Примітка: Вертикальна вісь позначає індекс щодобової зміни кількості одиниць продукції наявної в кожній категорії товарів в усіх розглянутих торгових мережах (з базовою датою 14 травня)

Джерело: власні розрахунки, засновані на даних, зібраних з веб-сайтів продуктивних роздрібних мереж.

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ТА ЗЕМЕЛЬНА ПОЛІТИКА **ПОКРАЩЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕЄСТРИ**

Протягом 27 травня – 30 червня, було затверджено нову процедури та зміни/доповнення до існуючого законодавства.

31 травня, було внесено зміни до Закону України «Про Державний Земельний Кадастр»³. Зміни було внесено з метою покращення якості та ефективності адміністрування кадастру та покращення механізмів використання кадастру. Було встановлено розмір оплати за надання послуг (реєстрація земельної ділянки, видача довідок та витягів, тощо) з метою забезпечення фінансування праці робітників та підтримки автоматизованої системи кадастру. Окрім цього, було затверджено порядок виправлення помилок у кадастрі, а також правовий механізм оскарження дій державних кадастрових реєстраторів.

21 червня було затвердження зміни до указу Кабінету Міністрів України про реєстри, держателем яких є Міністерство Аграрної Політики та Продовольства України⁴. Зміни стосуються законодавства щодо реєстру суб'єктів насінництва, реєстру агрономів-інспекторів, реєстру органів з оцінки відповідності, реєстру сертифікатів на насіння та садивний матеріал, аграрного реєстру). Основні зміни включають:

- Переведення реєстрів з паперового у онлайн формат та створення електронних кабінетів користувача з метою спрощення використання реєстрів.
- Передбачається покласти функції адміністратора на державне підприємство «Аграрні реєстри» на потужностях якого буде розгортання відповідних Реєстрів.

24 червня, було затверджено порядок використання коштів, передбачених в державному бюджеті на підтримку фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції⁵.

³ Про внесення змін до Закону України «Про Державний Земельний Кадастр» <https://minagro.gov.ua/npa/pro-vnesennya-zmin-do-zakonu-ukrayini-pro-derzhavnij-zemelnij-kadastr>

⁴ Деякі питання ведення реєстрів, держателем яких є міністерство аграрної політики та продовольства України

<https://minagro.gov.ua/npa/deyaki-pitannya-vedennya-reyestriv-derzhatelem-yakih-ye-ministerstvo-agrarnoyi-politiki-ta-prodovolstva-ukrayini>

⁵ Про затвердження порядку використання коштів передбачених в державному бюджеті на підтримку фермерських господарств та

Міністерство Аграрної Політики та Продовольства України є розпорядником коштів, що виділяються в рамках програм допомоги ЄС на підтримку фермерських господарств та інших виробників сільськогосподарської продукції. Кошти надаються наступним категоріям виробників:

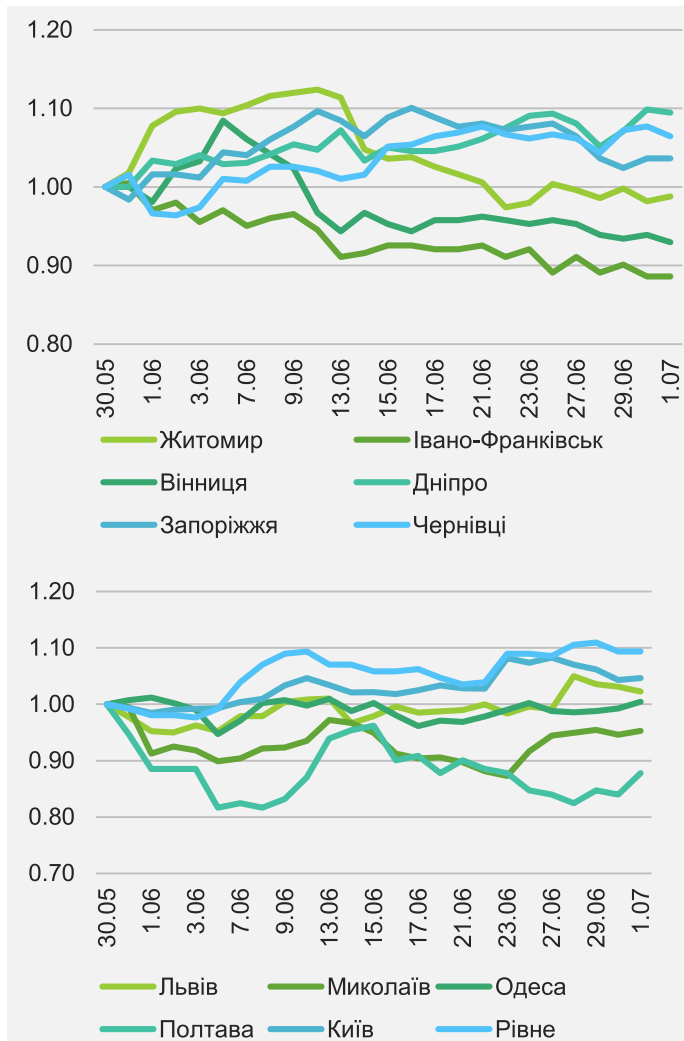
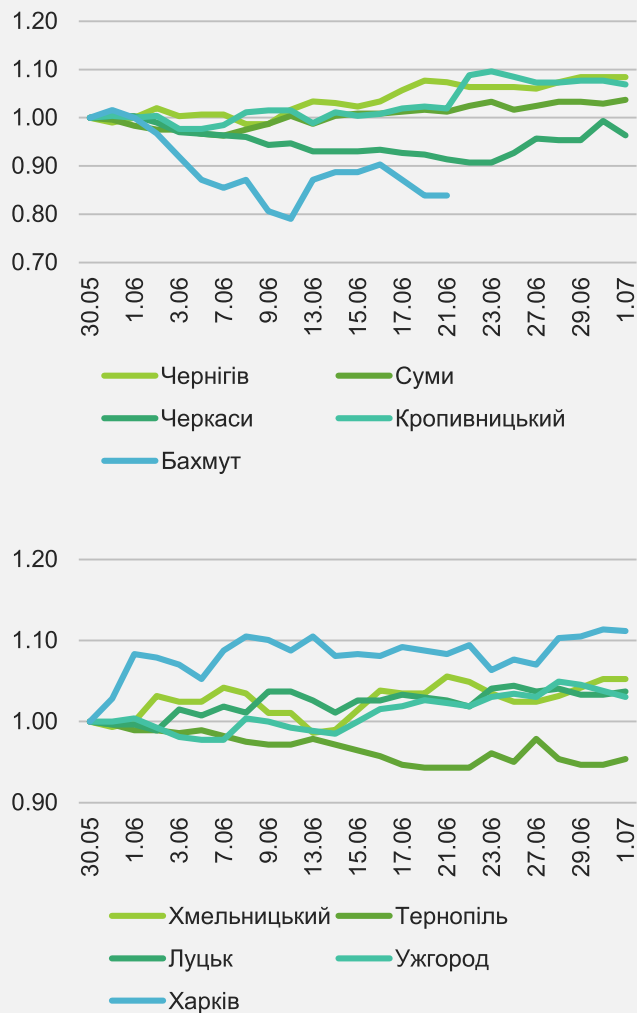
- фермери або інші виробники сільськогосподарської продукції, що мають у власності або користування від 1 до 120 га сільськогосподарської землі. Кошти надаються у розмірі 3100 грн на гектар, але не більше ніж 372000 для одного отримувача.

- фермери або інші виробники сільськогосподарської продукції, що мають у власності корів. Кошти надаються у розмірі 5300 на корову, але не більше ніж 530000 для одного отримувача.

ДОДАТОК

Щодобова зміна середньої кількості одиниць продукції наявної в регіоні:

Примітка: Вертикальна вісь позначає індекс щодобової зміни середньої кількості одиниць продукції в кожному регіоні (з базовою датою 14 травня)

Джерело: власні розрахунки, засновані на даних, зібраних з веб-сайтів продуктових роздрібних мереж.

Відповідні автори несуть відповідальність за зміст своїх публікацій.

Думки, висловлені в публікації, не обов'язково відображають позицію усіх залучених сторін.

Автори:

Марія Богонос, Григорій Стольнікович та Роман Нейтер.

Центр досліджень продовольства та землекористування KSE

agrifood@kse.org.ua

kse.ua

Подяка:

Цей проект підтримується Продовольчою та сільськогосподарською організацією Об'єднаних Націй, Світовим Банком та Європейським Банком Реконструкції та розвитку